

Justitsministeriet
Politikontoret

Sendt til: politikontoret@jm.dk med kopi til cahj@jm.dk
Ang. nr. 2025-00285

9. april 2025

Høringssvar over lovforslag om styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for strafferet og straffeprocess.

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater støtter, at vi skal have et trygt og sikkert Danmark. Vi mener, det bør gælde generelt, og derfor er det også vigtigt at huske at værne om retssikkerheden og sikre vores grundrettigheder og basale principper. Det skal være let at gennemskue reglerne, og der skal ikke kunne straffes uden en strafbar handling.

Danske Advokater har betænkeligheder med lovforslaget, da det udfordrer nogle af vores grundlæggende principper, som er fundamentale i retssamfundet, det gælder bl.a.: Frihedsrettigheder. Forudsigelighed og transparens i forvaltningen. Proportionalitet i indgreb. Princippet om at man ikke kan sanktion uden fastlagt strafskyld.

Danske Advokater vurderer, at lovforslaget generelt øger risikoen for vilkårlig og uigennemskuelig myndighedsudøvelse.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Tryghedsskabende opholdsforbud

Med lovudkastet vil politiet kunne meddele forbud mod at færdes frem og tilbage eller tage ophold inden for et afgrænset område, hvis den pågældende inden for området har udvist en utryghedsskabende adfærd (tryghedsskabende opholdsforbud).

Efter forslaget er det ikke til at se, hvornår man er i en utryg zone, hvor sanktioner kan pålægges. Det er heller ikke klart, hvilken adfærd der skal til, for at udløse en sanktion. Dertil er der heller ikke

efter lovforslaget krav om varsling, så det bliver muligt at regulere adfærden, som politiet vurderer, er truende.

Danske Advokater mener på den baggrund, at forslaget er betænkeligt og i strid med grundlæggende retsprincipper.

Danske Advokater anbefaler derfor,

- at der fastlægges klare kriterier for politiets beføjelser, som fx kan ske i bekendtgørelsesform,
- at det indsættes i reglerne, at politiet skal orientere om, hvilke områder, der anses for så utrygge, at forbud kan forventes udstedt ved utryghedsskabende adfærd og
- at reglerne suppleres med et krav om, at politiet skal advare og give mulighed for at korrigere adfærd, inden forbud udstedes.

Derudover giver bemærkningerne anledning til en del undren, som vi gerne ser præciseret.

Hvornår er et område generelt plaget af utryghed?

I bemærkningerne til loven lægges op til at vurderingen af "utryghed" skal være op til en "samlet politifaglig vurdering". I vurderingen kan indgå både strafbare handlinger og ikke strafbare handlinger, så som trafikale gener, indtagelse af alkohol, medbringelse af utryghedsskabende hunde eller at der er folk, der verbalt overfuser andre. Det er næsten alt, der kan inddrages i politiets vurdering af, om de finder området utrygt.

Da det er meget subjektivt, hvad mennesker opfatter som utryghedsskabende, er det også meget uklart, hvad der skal til for et område klassificeres som utrygt.

Danske Advokater mener derfor, det bør meldes klart ud, når et område bliver klassificeret som utrygt og klassificeringen bør ske for en afgrænset periode og genbesøges, når forholdene ændrer sig.

Er alkoholikeren mere utryghedsskabende end narkomanen?

I forhold til hvem, der kan pålægges et opholdsforbud, så står der i bemærkningerne, at:

"adfærden behøver ikke nødvendigvis have karakter af strafbare handlinger, men adfærden skal være af en vis grovhed, dvs. den skal være egnet til at skabe utryghed for beboere og forbipasserende."

Samtidig står der, at man ikke må lægge vægt på, om den pågældende er socialt udsat, og at der:

"ikke skulle meddeles opholdsforbud til f.eks. en person med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere vedvarende misbrug heraf"

Danske Advokater læser bemærkningerne således, at sidder der en stiknarkoman og en alkoholiker på en bænk og råber ad forbipasserende i en zone, som politiet vurderer er utryg, og de har taget hver deres kamphund med, så vil politiet skulle give opholdsforbud til alkoholikeren men ikke til narkomanen.

Lovgiver bedes bekræfte denne tolkning og meget gerne forklare, hvor det proportionelle er i forhold til de to personer, og hvor det tryghedsskabende i det scenarie er i forhold til borgerne?

Danske Advokater foreslår varsel inden tryghedsskabende opholdsforbud

I henhold til lovforslaget er det op til en politifaglig vurdering, om en persons adfærd er utryghedsskabende. Der er således ikke klare rammer for, hvornår en person risikerer at blive mødt med et tryghedsskabende opholdsforbud på grund af sin opførsel.

Danske Advokater mener derfor, der som minimum skal gives en advarsel, så personen har mulighed for at justere sin opførsel og evt. forlade området inden, der gives et tryghedsskabende opholdsforbud. En advarsel vil også hjælpe med at værne om det retssikkerhedsmæssige princip om, at en sanktion skal være påregnelig. Personen vil med en advarsel få mulighed for at forudse, at dennes handling anses for utryg og kan medføre en sanktion.

Klageadgang over tryghedsskabende opholdsforbud

Efter lovforslaget vil et utryghedsskabende opholdsforbud blive en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Forbuddet kan meddeles mundtligt, men skal efterfølgende bekræftes skriftligt og være begrundet. Det er i lovforslaget ingen frist for, hvornår det skriftlige og begrundede forbud skal sendes. Det vil i praksis først være muligt at klage over forbuddet, når den skriftlige meddelelse er modtaget. Og selv når klagen er indgivet, vil den ikke have opsættende virkning.

Da opholdsforbud gives for op til 30 dage, vil det i praksis ikke kunne forventes at en klage over en afgørelse om opholdsforbud vil få nogen effekt, da de forventede sagsbehandlingstider gør, at opholdsforbuddet vil være udløbet, når afgørelsen kommer.

Derfor er det også ekstra vigtigt, at tryghedsskabende opholdsforbud alene gives, når det er forudsigeligt, proportionalt og nødvendigt.

Danske Advokater finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at man kan give et tryghedsskabende opholdsforbud for en ikke strafbar handling i et område, som vedkommende måske ikke vidste, var klassificeret som utrygt, og at vedkommende så heller ikke har mulighed for en effektiv klageadgang.

Det er uklart, hvad man må og ikke må med tryghedsskabende opholdsforbud

Det fremgår af lovforslaget, at et tryghedsskabende opholdsforbud omfatter:

"... den pågældendes færden frem og tilbage eller ophold i det omfattede område. Den pågældendes blotte passage af området er ikke omfattet af opholdsforbuddet. Det vil sige, at en person, der er blevet meddelt et tryghedsskabende opholdsforbud, gerne må gå igennem det område, der er omfattet af forbuddet, så længe passagen ikke kan siges at have karakter af færden frem og tilbage eller egentligt ophold i området. Det kan f.eks. tale imod, at der er tale om færden frem og tilbage, hvis vedkommende har et ærinde i eller omkring området, hvor vedkommende er meddelt et tryghedsskabende opholdsforbud.

Hvis en person bor eller arbejder inden for det område, der er omfattet af forbuddet, vil den pågældende i øvrigt kunne bevæge sig frit til og fra sin bopæl eller arbejdsplads og ud i sit

lokalområde, men vil ikke ellers kunne opholde sig i området. Dette vil i praksis betyde, at den pågældende trods et tryghedsskabende opholdsforbud vil kunne færdes i området med henblik på at foretage almindelige dagligdags gøremål.”

Danske Advokater mener at beskrivelsen af overtrædelsen af et utryghedsskabende opholdsforbud for meget uklar. Det er blandt andet uklart, hvad forskellen er på ”færdes frem og tilbage”, som er strafbart, og ”gå igennem”. Dertil kommer, at tilregnelseskravet efter lovforslaget vil være uagtsomhed.

Danske Advokater opfordrer til, at det præciseres, hvad der menes med ”frem og tilbage eller ophold”, så der ikke kan være tvivl om, hvad man må og ikke må, når man har fået et tryghedsskabende opholdsforbud. Samtidig bør der også her indføres mulighed for at give en advarsel, og så bør det overvejes om uagtsomhed bør være tilstrækkeligt, når der kan gives fængselsstraf på 30 dage i gentagelsestilfælde.

Stealthing

I lovforslaget lægges op til at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven, hvorefter den, som har samleje med en person uden at anvende et præventionsmiddel mod seksuelt overførte infektioner og uønsket graviditet, når anvendelsen af præventionsmidlet var en forudsætning for personens deltagelse i samlejet, straffes med fængsel indtil to år.

Danske Advokater har ingen bemærkninger til den foreslåede bestemmelse som sådan, men bemærker, at det må forventes, at der vil blive store bevismæssige udfordringer ved brug af bestemmelsen.

Lovforslaget lægger desuden op til, at der kan beskikkes en bistandsadvokat til den, der føler sig forurettet i en sag om stealthing.

Vi er positive overfor en sådan bistandsadvokatorordning, og undrer os over, at det i lovforslaget er vurderet, at ordningen ikke vil medføre økonomiske konsekvenser for staten, og der derfor heller ikke er sat penge af til ordningen.

Danske Advokater opfordrer til, at der afsættes midler til finansiering af en bistandsadvokatordningen i forbindelse med stealthing.

TV-overvågning

Med lovforslaget vil muligheden for, at boligorganisationer og foreninger mv. samt ejere af idrætsanlæg kan foretage tv-overvågning efter tilladelse fra politiet, blive udvidet. Udvidelsen går ud på, at overvågningen kan tillades, når det er væsentlige af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, til også at omfatte overvågning med henblik på at fremme trygheden i området.

Det vil bero på en samlet vurdering om, der er behov for tv-overvågning med henblik på at fremme trygheden. Der er i bemærkningerne til loven nævnt faktorer, der kan tælle med som værende utryghedsskabende, så som henvendelser til foreningen/boligorganisationer om støj - eller trafikale gener.

Der er ikke i lovforslaget fastsat direkte retningslinjer for politidirektørens godkendelse og politiets grundlag for indhentelse af videomateriale m.v.

Danske Advokater opfordrer til, at der fastsættes nærmere retningslinjer for politidirektørens godkendelse og krav til politiets grundlag, når de indhenter videomateriale.

Danske Advokater vil gerne benytte lejligheden til at minder om retten til privatlivets fred, som står over for hensynet til overvågningen. Der mangler en egentlig proportionalitetsafvejning i lovforslagets bemærkninger, der kan begrunde, den udvidede mulighed for overvågning set i forhold til retten til ikke at blive overvåget.

Danske Advokater opfordrer til, at der som minimum i lovforslaget foretages en sådan proportionalitetsafvejning.

Øget brug af tilhold

I lovforslaget lægges op til at udvide brugen af tilhold til at omfatte forbrydelser, der straffes med ned til 20 dages ubetinget fængsel. Da loven blev indført, blev det forudsat i bemærkningerne, at bestemmelsen kun fandt anvendelse ved lovovertrædelser, der medfører ubetinget fængselsstraf af ikke helt kort varighed.

I lovforslagets § 5, stk. 2, foreslås en sproglig ændring, så man i bemærkningerne kan beskrive nærmere retningslinjer for vurderingen af grovhedskriteriet. Der indføres dermed et begreb "forbrydelsens karakter og grovhed", som indtil nu har været afspejlet i den givne straf.

Hvis der "kun" udmåles en straf på 20 dage, vil det som udgangspunkt afspejle, at handlingen (vold, trusler m.v.) ikke har været så alvorlige endda, og at der dermed heller ikke er så stort behov for en yderligere beskyttelse.

Danske Advokater gør opmærksom på, at der skal være proportionalitet mellem tilhold og forbrydelse, og opfordrer til at dette bemærkes og præciseres i bemærkningerne.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Juridisk konsulent